

Brasilia**Handel och investeringar Sverige-Brasilien 2008**

Handeln i Brasilien ökade under år 2007 jämfört med året innan. Exporten från Sverige till Brasilien ökade med 17% under 2007 (19% år 2006) och importen från Brasilien ökade med 22% (8% år 2006).¹ Svensk industris omsättning ökade med drygt 30%, från 65 miljarder till 85 miljarder kronor, från 2006 till 2007.² Antalet anställda i de cirka 220 svenska och svenskrelaterade företagen i Brasilien har ökat från 34 000 år 2005 till ca 48 000 anställda år 2007. Brasilien som export- och produktionsbas växer för svensk industri och det finns goda förutsättningar för ett fördjupat och breddat bilateralt samarbete. Brasilianska investeringar och företag i Sverige är däremot mycket begränsade.

Bakgrund – Brasiliens ekonomi

De senaste officiella siffrorna för landets ekonomiska tillväxt presenterades i mars 2007. Med nya normer för beräkningar av BNP hamnade tillväxten för 2006 på 3,7% istället för 2,9% enligt den gamla metoden.³ Definitiva siffror för 2007 har inte publicerats ännu, men enligt näringslivsförbundet CNI kommer BNP att ha ökat med ca 5,3%. Under 2007 sjönk räntorna ytterligare, inflationen ökade marginellt, kreditefterfrågan växte och den brasilianska valutan fortsatte att vara stark. Styrräntan (SELIC) har sjunkit från 18% i januari 2006 till 11,25% i februari 2008. Inflationen steg från 3,1% år 2006 till

¹ Statistik från Kommerskollegium

² Svenska handelskammaren i São Paulo

³ Det nya sättet att räkna ut BNP går i huvudsak ut på att man ändrar viktningen mellan olika sektorer där bland annat tjänstesektorn fått ökad betydelse (från 56% till 66%), medan industri- och jordbrukssektorn givits mindre vikt.

4,46%⁴ för helåret 2007 (målet för 2007 var 4,5%). Utlandsskulden sjunker och man har även lyckats öka valutareserven under 2007 med 110% vilket gör landet motståndskraftigare vid ekonomisk turbulens. De senaste sex åren har skattetrycket ökat och 2007 utgjorde skatterna ca 38% av BNP vilket är den högsta siffran på länge. Skatten på finansiella transaktioner CPMF avskaffades i december 2007 men har fått ersättare i form av ökat skattetryck på andra områden. Finansministern menar samtidigt att det totala skattetrycket inte kommer att öka utan ligga på samma nivå som året innan, 38% av BNP.

Brasiliansk utrikeshandel - översikt

Under 2007 kunde landet åter igen uppvisa rekordsiffror för handeln. Den brasilianska utrikeshandeln ökade med ca +20% jämfört med 2006. Den största ökningen 2007 har importen stått för där landet har en 34% ökning sedan 2006. Sedan 2003 har den brasilianska exporten mer än fördubblats i nominella termer efter att i stort sett ha legat still under perioden 1977 till 2002. Exportökningen 2007 i förhållande till 2006 var ca +17%.

Brasilien exporterar många olika sorters produkter: basvaror, halv- och helfabrikat. Inom alla dessa kategorier ökade exporten 2007. Av den brasilianska exporten 2007 stod helfabrikat för mer än hälften (52,3%). Basprodukter stod för ca en tredjedel och helfabrikat för 13,7%. De viktigaste brasilianska exportprodukterna 2007 var (i storleksordning): transportmaterial, metallprodukter, olja och bränsle, sojaprodukter, malm, kemikalier, kött, maskiner och utrustning, socker och etanol, el-utrustning, papper och cellulosa samt läderprodukter. Det är intressant att notera att på listan över de viktigaste exportprodukterna finns både jordbruksprodukter, industriprodukter, hel och helfabrikat. De produkter som hade de största ökningarna 2007 var kött (+30,6%) samt malm (+23%).⁵

Brasiliens viktigaste exportmarknader 2007 utgjordes av EU (24,9%), ALADI-länderna⁶ (22,5%), Asien (15,9%) och USA (15,8%). Brasilianska regeringen har tidigare sagt sig vilja satsa på regionala samarbeten inom Sydamerika vilket avspeglas i ALADI ländernas ökade exportandel. Exporten till EU ökade med +29,6% under 2007, att jämföra med +16% året innan och exportökningen till Sverige som i år låg på +22%. Exportökningen till USA var en av de lägsta under 2007 (ca +1%) medan EU, Mercosul och Mellanöstern stod för de

⁴ Enligt IBGE via IPEA

⁵ Exportundersökning baserad på siffror mellan januari och oktober 2007

⁶ Argentina, Bolivia, Brasilien, Chile, Colombia, Kuba, Ecuador, México, Paraguay, Peru, Uruguay och Venezuela

största exportökningarna (+29,6%, +24% respektive +22%). Man kan även se att regeringens initiativ om att samarbeta med utvecklingsländer fått genomslag i den ökade exporten till Afrika (+17%).

Brasilien importerade mest från Asien under 2007 (25,2%), en kraftig ökning på +31,3% jämfört med året innan. Ytterligare ett exempel på regeringsinitiativ som speglas i handelssiffror är initiativet IBSA som syftar till att öka samarbete och utbyten mellan Indien, Brasilien och Sydafrika. Som andra största importmarknad för Brasilien 2007 var EU (22,3%) med en ökning på +30,3%, vilket är betydligt mer än ökningen i den svenska exporten till Brasilien på +17%. Hälften av den brasilianska importen består av råvaror. Därefter kommer kapitalprodukter, olja och bränsle samt konsumtionsvaror.

Sveriges export /import med Brasilien 2007 – översikt (enl. SPIN 2002)

<i>Sverige → Brasilien (total export 2007):</i> 7,93 miljarder SEK (0,7% av tot. export)		<i>Ökning 07/06:</i> +17% (+19%)
<i>Viktigaste exportvaror:</i> maskiner (ej kontorsmaskiner/datorer) motor- och släpfordon, påhängsvagnar kemikalier och kemiska produkter metaller andra elektriska maskiner och artiklar teleprodukter	<i>Andel av total export 2007:</i> 34% 19% 10% 9% 6% 6%	<i>Δ 07/06:</i> +33% -3% +25% +23% +33% -2% 4%
<i>Brasilien → Sverige (total import 2007):</i> 4,71 miljarder SEK (0,5% av tot. import)		<i>Ökning 07/06:</i> +22% (+8%)
<i>Viktigaste importvaror:</i> livsmedel och dryckesvaror jordbruk- och jaktprodukter metallmalmer motor- och släpfordon, påhängsvagnar maskiner (ej kontorsmaskiner/datorer) metaller	<i>Andel av total import 2007:</i> 18% 17% 16% 13% 11% 5%	<i>Δ 07/06:</i> +23% +/-0% +36% +13% +29% +6%

Sveriges export till och import från Brasilien 2007 – översikt (enl. SITC)

Sverige → Brasilien (total export 2007): 7,93 miljarder SEK (0,7% av tot. export)		Ökning 07/06: + 17%
Viktigaste exportvaror: delar och tillbehör till motorfordon järn och stål telekomutrustning gruv-, bergbrytning och byggmaskiner massa-, papper och pappmaskiner medicinska & farmaceutiska produkter	Andel av total export 2007: 18% (20%) 7,8% (6,4%) 5,2% (8,7%) 4,5% (2,6%) 4,4% (3,1%) 3,8% (4,3%)	Δ 07/06: -0,5% +54% -30% +100% +65% +7%
Brasilien → Sverige (total import 2007): 4,71 miljarder SEK (0,5% av tot. import)		Ökning 07/06: + 22%
Viktigaste importvaror: frukt, bär, nötter, kryddväxter mm icke-järnmalm delar och tillbehör till motorfordon kött (ej fjäderfä) etanol gruv-, bergbrytning och byggmaskiner	Andel av total import 2007: 17% (21%) 16% (14,3%) 12,6% (12,9%) 7,4% (6,9%) 5,7% (4,9%) 4,8% (4,3%)	Δ 07/06: -0,6% +36% +19% +32% +40% +34%

Aggregerad ranking av svensk import och export 2007 (SITC)

Sverige → Brasilien ranking av export 2007 1. Hel- och halvfabrikat 2. Råvaror och bränslen 3. Livsmedel, drycker, tobak m m	Andel av total export 2007: 97,7% (98,1%) 1,6% (1,4%) 0,7% (0,5%)	Δ 07/06 +17% +33% +62%
Brasilien → Sverige ranking av import 2007 1. Hel- och halvfabrikat 2. Livsmedel, drycker, tobak m m 3. Råvaror och bränslen	Andel av total import 2007: 51,9% (50,8%) 29,2% (34,5%)	Δ 07/06 +24% +3% +56%

	18,9% (14,7%)	
--	---------------	--

Brasilien → Sverige

Total svensk import från Brasilien ökade som tidigare nämnts med +22% 2007, jämfört med +8% året innan. Svensk import från Brasilien domineras av verkstadsprodukter (31,5%, ca. -3% under 2007) respektive livsmedel (28,8%, med något minskande volymer 2007). Särskilt viktiga importvaror är kaffe – det viktigaste enskilda varan motsvarande ca 15% av Sveriges totala import från Brasilien. Andra viktiga importvaror är kött och fodermedel för djur, kemiska produkter, fordonskomponenter och kraftalstrande maskiner. 2007 bestod ökningen mest av etanol, maskiner, kött och icke-järnmalm. Etanolimporten kommer troligtvis öka inför nästa år, samtidigt som siffrorna för köttimporten kommer minska som ett resultat av EU:s importembargo.

Sverige → Brasilien

Som påpekats ökade den totala svenska exporten till Brasilien med +17% 2007, jämfört med +19% 2006. Nästan en femtedel av svensk export till Brasilien består av delar och tillbehör till motorfordon. Denna export minskade dock med -0,5% år 2007; året innan var ökningen +39%. Telekomutrustning hade en andel på 8,7% år 2006 och 5,2% år 2007 trots att i telekomutrustningsexporten ökat med +13% i absoluta termer. Denna export sjönk under 2006 med -14%, dock ej lika mycket som året innan då exporten av telekomutrustning sjönk med -41%.

För Brasilien är de viktigaste importvarorna från Sverige, förutom delar och tillbehör till motorfordon och telekomutrustning, kemiska produkter inklusive läkemedel (drygt 10% av all import från Sverige), metaller (med en exportökning på +23% under 2007) samt maskiner av olika sort. Uppsvingen i maskinexport som har märkts under 2007 är den av gruv-, bergbrytnings-, byggnings-, massa-, pappers- och pappmaskiner. Tittar man på den svenska exporten i helhet ser man att ca 70% av vår export är inom verkstadsindustrin.

Svenska investeringar och svenskt näringsliv i Brasilien

Svensk industri har sedan länge varit representerad i Brasilien och dess ställning är utomordentligt stark i landet. Antalet anställda i de 220 svenska och svenskrelaterade företagen uppgick år 2007 till omkring 48 000. Vidare var svensk industris omsättning i Brasilien 2007 cirka 85 miljarder kr (mer än tio gånger den svenska exporten). Förutom att producera för den inhemska

marknaden bidrar också de svenska företagen till Brasiliens export; tredjelandsförsäljningen har blivit allt viktigare för svensk industri i landet.⁷

De svenska företagen är representerade inom en rad olika områden: lastvagnar, IT/elektronik, vitvaror, energi, fordonstillbehör, olika tjänstesektorer mm. ”Alla” svenska storföretag – och många mellanstora och mindre företag – finns på plats: ABB, Alfa Laval, Arla, Astra Zeneca, Autoliv, Electrolux, Ericsson, Relacom, Sandvik, Scania, Skanska, SKF, Tetra Pak, Thule, Trelleborg, Volvo och svensk affärsverksamhet i landet fortsätter att växa. Tre till sex nya svenskägda företag etableras årligen i Brasilien.

Omfattningen av svensk företagsamhet i Brasilien kan illustreras av följande:

- Stora Enso invigde hösten 2004, då, världens största pappersmassfabrik Veracel i södra Bahia; en investering på 1,25 miljard USD. Anläggningen har 3 000 anställda. Planer finns på en lika stor utbyggnad till av fabriken.
- Brasilien var Scantias andra största marknad i världen 2006 och Scania har cirka 25% av marknadsandelarna i Brasilien när det gäller tunga lastbilar. Samtliga Scania lastbilar som säljs utanför Europa tillverkas idag i Brasilien och i mars 2007 skeppades en av de största lasterna någonsin, 246 lastbilar, från Brasilien med destination Tyskland och Belgien.
- Ett exempel på att internhandeln i Sydamerika ökar är Volvo i Curitiba, som 2005 fick sin största bussorder någonsin – ca 1 500 bussar med ett exportvärde på ca 200 miljoner USD – till kollektivtrafiken i Santiago de Chile. Dessutom såldes 118 Volvobussar till Bogotá och 220 bussar till Caracas. Under senare år har Volvo investerat 100 miljoner USD i sin anläggning i Brasilien och planerar investeringar på ytterligare 75 miljoner USD. Under 2006 ökade Volvos försäljning med +9%.
- Skanska, med flesta uppdrag genom oljejätten Petrobras, fick i feb. 2007 ett kontrakt på att bygga ett värmekraftverk i Cubatão, cirka sex mil utanför São Paulo. Skanskas del av kontraktet är värt cirka 950 miljoner kr.
- Electrolux har fabriker i Curitiba och Manaus och lyckades under 2006 få fler marknadsandelar. Electrolux i Brasilien omsatte ca 6 miljarder kr 2006.
- Ericsson finns på plats sedan 1891 och har viktig produktion i landet. Ericsson fick i mars 2007 en order på HSPA-nät för 3G/WCDMA av brasilianska operatören Telemig Celular. Det är det första HSPA-nätet som kommer att byggas i Brasilien. Ericsson ska även bygga ett kommersiellt

⁷ Tendensen är ökande – en fördubbling av företagets export mellan år 2000 och 2004. De svenska bolagen i Brasilien ökade samtidigt importen med över +30% enligt svensk-brasilianska handelskammaren

nätverk baserat på turbo-3G-teknik i storstäderna Sao Paulo, Rio de Janeiro och Porto Alegre, enligt ett pressmeddelande.

- Relacom var år 2006 den största svenska arbetsgivaren i Brasilien med cirka 7500 anställda. Relacoms tjänster omfattar bygg-, installations- och underhållstjänster för fasta nät och mobilnät.

Brasilianska näringslivets närvaro i Sverige är begränsad, så även den svenska profileringen inom AL-invest.⁸ Ett fåtal företag har kontor eller återförsäljare i Sverige. Direktinvesteringarna är begränsade. Däremot öppnade svensk-brasilianska handelskammaren kontor i Stockholm 2006. Vidare har Invest in Sweden, ISA visat intresse för Brasilien. I och med det svenska-brasilianska kunskapsutbytet inom frågor rörande bioenergi under det bilaterala samarbetsavtal som undertecknades under statsbesöket i september 2007 kan vi förhoppningsvis komma att se intresset för den svenska marknaden växa.

Framåtblick

Den årliga enkätundersökningen som svensk-brasilianska handelskammaren i São Paulo gör med företagsledare vid svenska företag i Brasilien visar att förtroendet för den brasilianska marknaden ökat jämfört med året innan – 90% tror att investeringar, produktionsvolym och vinst kommer vara stabila eller öka under kommande år. En majoritet av de tillfrågade tror även att både inflationen och styrräntan kommer att sjunka eller behålla dagens nivåer.⁹ Väldigt få tror att deras affärsverksamheter kommer att minska framöver. Det bör dock noteras att svensk verksamhet är tung inom de branscher som förväntas gå bättre än snittet i Brasilien, som exempelvis skog, gruvor, och energi. Får vi se den brasilianska realen växa sig starkare och att landet ej blir mycket skadat av subprimebubblan kommer vi förhoppningsvis se relativt stabila exportsiffror till Brasilien inom verkstadsindustrin.

Rörande potentialen för tillväxt inom olika branscher visar Exportrådets pågående arbete med regeringsuppdraget från 8 juni 2006 att det finns en särskilt stark tillväxtpotential inom ett par existerande branscher. Analysen visar även att potentialen är stor inom några nya branscher där svensk närvaro i Brasilien fortfarande inte är stor:¹⁰

- *Existerande branscher:* medicinutrustning, teknik/utrustning för värme- och kyla, gruvteknik, säkerhet, konstruktion samt musik

⁸ EU Comm program för SME:s och ökade affärsmöjligheter mellan EU och Latinamerika

⁹ 80% tror att inflationen kommer vara stabil eller minska, 70% tror samma sak om styrräntan

¹⁰ Studien är ännu inte publicerad, för vidare information kontakta exportrådet i São Paulo

- *Framtida branscher*: transportteknologi, miljöteknik, IT

Avslutande kommentar

President Lula har under sin mandatperiod inlett en omorientering av utrikespolitiken. Han har satsat på samverkan inom regionen och med länderna i syd mer än på de traditionella relationerna med EU och USA. Handeln går bra och president Lulas opinionssiffror är i skrivande stund de högsta sedan 2001. Han har i den senaste opinionsmätningen till och med större stöd än vid omvalet 2006. De afrikanska rötterna som många brasilianare har prioriteras, sydsydsamarbetet IBSA likaså. Denna utrikespolitiska omorientering har nu även blivit synlig i handelspolitiken. ALADI-länderna, Afrika och Asien växer på bekostnad exempelvis USA. För Sveriges del bör den relativt stabila och positiva ekonomiska utvecklingen tillsammans med ökat förtroende för Brasilien ge goda förutsättningar för att utveckla de bilaterala handels- och investeringsrelationerna.